

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS
Alsónyék község településrendezési tervéhez

Készítette:



Baloghné Gaál Zsófia

környezetvédelmi szakértő

17-00675

TARTALOMJEGYZÉK

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE.....	4
1.1. Előzmények.....	4
1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása.....	4
1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására	5
1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása;	5
1.5. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai.....	5
2. A TERV KIDOLGOZÁSAKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE.....	5
2.1. A terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés készítése szempontjából fontos részeket	5
2.2. A terv összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal	10
3. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA.....	11
3.1. A terv céljainak összevetése a terv szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal, szabályokkal	11
3.1.1. Országos övezetek általi érintettség.....	11
3.1.2. Országos programokhoz való illeszkedés.....	12
3.1.3. A térségi programokkal való kapcsolatok.....	18
3.2. A jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése;	19
3.2.1. A terület azon környezeti jellemzőinek azonosítása, amelyeket a terv megvalósítása valószínűleg jelentősen befolyásol	19
3.2.2. Az emberek egészségi állapotára, életminőségére, társadalmi, gazdasági helyzetére gyakorolt hatások.....	32
3.2.3. A környezeti állapot egyéb jellemzőinek értékelése (eltartóképesség, terhelhetőség)	32
3.2.4. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása.....	33
3.3. A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása.....	34
3.3.1. Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik	34

3.3.2. Olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak	34
3.4. A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése	34
4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK.....	35
5. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ.....	35

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése

1.1. Előzmények

Alsónyék Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 43/2019. (V. 15.) számú határozatával döntött új településrendezési eszközök elkészíttetéséről.

Alsónyék Község Önkormányzata Képviselő-testületének döntése értelmében el kell készíteni a település teljes közigazgatási területére vonatkozóan a hatályos jogszabályok előírásainak megfelelő új településrendezési eszközöket.

A Településképi Arculati Kézikönyv és Településképi rendelet már elkészült és elfogadásra került. Ezek, továbbá az új településfejlesztési koncepció alapján kerülnek teljes felülvizsgálatra a településrendezési eszközök. A felülvizsgálat során figyelemmel kell lenni az új országos és Tolna megyei területrendezési terv előírásaira, valamint a településrendezési terveket érintő egyéb jogszabály-változásokra is.

A településszerkezeti tervben kell megállapítani a táj, az épített és a természeti környezet alakításának és védelmének terület-felhasználással összefüggő módját, valamint ki kell jelölni a település fejlesztésének területi irányait. A településszerkezeti tervben meg kell határozni a település egyes terülrészeinek terület-felhasználását, továbbá a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeknek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését.

Jelen dokumentum célja és feladata Alsónyék településrendezési eszközei felülvizsgálata környezeti vizsgálatának megállapításait ismertető környezeti értékelés.

A környezeti vizsgálat lefolytatásának eljárásrendjét és a környezeti értékelés elkészítésének tartalmi követelményeit az egyes tervek, ill. programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet (a továbbiakban **KV rendelet**) tartalmazza. A KV rendelet 1. § (3) a) pontja értelmében a település egészére készülő szabályozási terv és helyi építési szabályzat készítése esetén környezeti vizsgálat lefolytatása és környezeti értékelés készítenőd.

A településrendezési tervhez 2020-ban elkészült Megalapozó Vizsgálat a környezeti elemek állapotát, a környezeti hatótényezőket részletesen feltárta. Részletesen bemutatta az Alsónyéken élők életminőségét, egészségét, lakókörnyezetének állapotát befolyásoló adottságokat, természeti és épített környezeti hatásokat.

1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása

A környezeti értékelés a településrendezési terv elkészítésének folyamatában alapját képezi a terv által kitűzött célok, fejlesztési elképzelések, intézkedési javaslatok meghatározásának. A környezeti értékeléshez szükséges adatok beszerzése, a településrendezési terv elkészítéséhez kapcsolódó adatok begyűjtésével párhuzamosan történt.

A településrendezés célja, hogy az Alsónyék községben élő lakosság lakás, munkahelyi, infrastrukturális és egyéb települési ellátási szükségletei optimálisan, az épített és a természeti környezet jó állapota, az egészséges környezet biztosításával legyen kielégítve. A településrendezés kapcsán a településszerkezetet, a területfelhasználás rendjét, a közlekedési hálózatot és a közmű infrastruktúrát a jövőre is gondolva úgy kell alakítani, hogy az egészséges élethez szükséges

környezeti elemek jó minőségben, távlatosan is rendelkezésre álljanak, a nem megújuló környezeti elemek igénybevétele a takarékos használat eredményeként csökkenjen. A megújuló energiaforrások alkalmazása, a hulladékok csökkentése, újrahasznosítása, a környezettudatos élet általános gyakorlattá váljon.

Jelen környezeti vizsgálat és értékelés Alsónyék településszerkezeti terve, szabályozási terve és helyi építési szabályzata készítésének során várható környezeti következményeket hivatott feltárni. Az egyes terveket ennek alapján javasolt értékelni annak érdekében, hogy a környezeti szempontok a döntéshozatali folyamat minél korábbi fázisában előtérbe kerüljenek, és beépüljenek a helyi szabályozásba, továbbá a környezetvédelmi szempontból előreláthatóan káros hatásokkal járó folyamatokat időben ki lehessen szűrni. Az értékelés célja, hogy a tervbe szükség esetén olyan további intézkedéseket, feltételeket is beépítsenek, amelyek a környezeti elemek védelmét, a környezet károsodásának elkerülését biztosítják.

1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására

A környezeti értékelés során olyan információ, állapotjellemző nem merült fel, amely a jogszabályi előírásokon túlmenően jelentősen befolyásolta volna a településrendezési terv alakítását.

1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása;

A környezeti értékelés során felvettük a kapcsolatot a település Polgármesteri Hivatalával. A hivatal készséggel tájékoztatott a felmerült kérdésekkel kapcsolatban, illetve rendelkezésünkre bocsátotta a birtokukban lévő, a tervezés szempontjából fontos dokumentumokat. Az általános kapcsolatfelvételt követően település specifikus adatgyűjtés következett.

1.5. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai

A környezeti értékelés során csak a szakirodalomban megtalálható, publikált térképeken, tanulmányokban, jogszabályokban megjelent, ill. az önkormányzat, a hatóságok és a különböző szolgáltató szervezetek által szolgáltatott adatokat használtuk fel, mivel ezek a tervezési terület adottságait figyelembe véve elégséges információval szolgáltak a tervnek megfelelő mélységű értékelés elkészítéséhez.

2. A terv kidolgozásakor vizsgált változatok rövid ismertetése

2.1. A terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés készítése szempontjából fontos részeket

Alsónyék új településrendezési eszközei elkészítésének célja egyrészt, hogy a vonatkozó jogszabályoknak teljes mértékben megfeleljenek a község településrendezési eszközei, másrészt egyes településrészekre vonatkozó új településfejlesztési elképzelések megvalósítását lehetővé tegye.

A terv a beépítés feltételeinek, az építési követelményeknek, jogoknak és kötelezettségeknek a megállapítására hivatott, a környezeti ártalmak legkisebbre való csökkentése, a település megőrzésre érdemes, értékes építészeti és természeti arculatának védelme mellett.

Alsónyék településrendezési eszközei környezetvédelmi vizsgálatának fő célja — a tervezési folyamat szerves részeként — az elgondolások és a tervjavaslatok alternatívái környezeti hatásainak módszeres elemzése annak érdekében, hogy a terület fejlesztése minél kevésbé terhelje környezetét. A terv készítése során így figyelembe vettük, hogy a településen, különösen a tervezett fejlesztési területeken megvalósításra kerülő létesítmények és azok funkciói, valamint az infrastruktúra kialakítása, fejlesztése révén a környezethasználat úgy legyen szervezhető és végezhető, hogy

- a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő;
- megelőzhető legyen a környezetszennyezés;
- kizárja a környezetkárosítást,
- kulturált környezetű létesítmények jelenjenek meg a tájban.

A településszerkezeti és szabályozási terv kialakításakor a környezetvédelem területén elsődleges cél, hogy a hazai környezetvédelmi jogszabályoknak és az EU elvárásoknak is megfelelő terv készüljön az elhatározott fejlesztési szándékok szerint.

A településrendezés célja a település terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme.

A településrendezési eszközök elkészítésének további célja a jogszabályi változások követése, a településen élők és tevékenységet végzők részéről összegyűjtött módosítási igények, településfejlesztési elképzelések beépítése, a megvalósult városépítészeti elemek felvezetése.

2.2. Tervezett változások (beavatkozások és ütemezések)

Jelen fejezet a most készülő új településszerkezeti terv eltéréseit mutatja be részletesen, a többször módosított 27/2005. (IV. 28.) sz. ök. határozattal elfogadott hatályos településszerkezeti tervhez képest, melyek a következők:

1. Bonyhád – Várdomb – Alsónyék – Bába között tervezett térségi kerékpárút jelölése
2. Betekintpusztai bekötő út gyűjtőúti besorolása
3. Nyékipusztai bekötő út gyűjtőúti besorolása
4. 5513, 5515 és 5604 sz. országos mellékutak besorolása
5. Községközpontban lévő intézmények településközpont területbe sorolása
6. Református temető ravatalozójának különleges temető területbe sorolása
7. Fő utcai zöldterület és vízmű lehatárolásának pontosítása
8. Rákóczi utcai új lakóterület kijelölése

9. Autószerviz kereskedelmi, szolgáltató területbe sorolása
10. Gauzer-telep lakóingatlanok övezeti besorolása
11. Nyékipusztai övezeti átsorolása
12. Csikómajor övezeti átsorolása
13. Nánai határszél erdők átsorolása
14. Keszöcz erdők kijelölése
15. Szeleshát erdők kijelölése
16. Nagy-hegy erdők kijelölése
17. M6 autópálya-csomópont környéke övezeti besorolás
18. Meződerék-dűlő erdő átsorolása
19. Malomszög erdő átsorolása
20. Legelő-dűlő erdők átsorolása
21. Gyöngyös mezeje erdő átsorolása
22. Fokerdeje-dűlő erdők átsorolása
23. Acsád erdő átsorolása
24. Vasúttól délre lévő erdők átsorolása, fuvarozó telephely átsorolása

C) A MATRT 12. § előírásainak vizsgálata új beépítésre szánt területek kijelölésénél

1. Új lakóterület a belterület délnyugati részén

- a) Az új beépítésre szánt terület csatlakozik meglévő települési területhez;
- b) Az új beépítésre szánt terület nem okozza szomszédos települések beépítésre szánt területeinek összenövését;
- c) A tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet nem található.
- d) A jogszabályban előírt 5 % új zöldterület, vagy véderdő megvalósulásának igazolása:
 - új beépítésre szánt terület 1.3507 m²
 - 5 % új zöldterület igény: 675 m²

2. Béke u. 9. (99 hrsz.)

- a) Az új beépítésre szánt terület csatlakozik meglévő települési területhez;
- b) Az új beépítésre szánt terület nem okozza szomszédos települések beépítésre szánt területeinek összenövését;
- c) A tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet nem található.

d) A jogszabályban előírt 5 % új zöldterület, vagy véderdő megvalósulásának igazolása:

- új beépítésre szánt terület 1192 m²

- 5 % új zöldterület igény: 60 m²

3. Gauzer-telep (091/2, 099/1-2)

a) Az új beépítésre szánt terület nem csatlakozik meglévő települési területhez;

b) Az új beépítésre szánt terület nem okozza szomszédos települések beépítésre szánt területeinek összenövését;

c) A tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet nem található.

d) A jogszabályban előírt 5 % új zöldterület, vagy véderdő megvalósulásának igazolása:

- új beépítésre szánt terület 7453 m²

- 5 % új zöldterület igény: 373 m²

4. Csikómajor (0560/4, 0560/5b hrsz.)

a) Az új beépítésre szánt terület nem csatlakozik meglévő települési területhez;

b) Az új beépítésre szánt terület nem okozza szomszédos települések beépítésre szánt területeinek összenövését;

c) A tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet nem található.

d) A jogszabályban előírt 5 % új zöldterület, vagy véderdő megvalósulásának igazolása:

- új beépítésre szánt terület 9031 m²

- 5 % új zöldterület igény: 452 m²

5. Fuvarozó telephely (065 hrsz.)

a) Az új beépítésre szánt terület nem csatlakozik meglévő települési területhez;

b) Az új beépítésre szánt terület nem okozza szomszédos települések beépítésre szánt területeinek összenövését;

c) A tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet nem található.

d) A jogszabályban előírt 5 % új zöldterület, vagy véderdő megvalósulásának igazolása:

- új beépítésre szánt terület 902 m²

- 5 % új zöldterület igény: 45 m²

Megállapítható, hogy a tervezett a változtatások alapvetően a jelenlegi használatnak megfelelő övezeti átsorolásokat jelentenek. Ezen módosítások esetében környezeti hatásról nem beszélhetünk, hiszen a rendezési eszközök módosítása a szabályozás és a tényleges állapot harmonizálásáról szól.

A tervezett, a meglévő állapotot valóban módosító fejlesztések a következő pontokban foglalhatók össze:

1. Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület fejlesztés:

A közigazgatási terület középső-déli határán (076/1; 076/3-6; 076/21,23,25 hrsz) lévő tömb, a régi tervben is kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területként volt kijelölve, de ténylegesen nem történt megvalósítás, így közművesítés szempontjából sem volt vizsgálva. A terület 12,08 hektár nagyságú.

2. Falusias lakóterület fejlesztés:

A belterülettől nyugatra a 028/6 hrsz-ú ingatlan középső, délkeleti részén, valamint a 030/2 hrsz-ú ingatlan északi részén gazdasági erdőterület falusias lakóterületbe került átsorolásra. **A terület 1,36 hektár nagyságú, melyen 16 db ingatlan kerül kijelölésre.** A változtatást önkormányzati településfejlesztési szándék indokolja.

3. Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület fejlesztés:

A belterület északi csücskében, a 303/23 hrsz-ú ingatlan Ény-i részében védett mezőgazdasági területből kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület kerül kijelölésre, melynek nagysága **0,15 hektár. A területen vállalkozás működne, de még nem történt konkrét fejlesztés.**

4. Egyéb ipari gazdasági terület fejlesztés:

A belterülettől keletre (09/3, 09/5 hrsz) egyéb ipari gazdasági terület került kijelölésre, mely a korábbi tervben is gazdasági területként szerepelt, de megvalósítás nem történt, így közművesítés szempontjából sem volt vizsgálva. A terület 4,02 hektár nagyságú.

5. Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület fejlesztés:

A vasúti megálló környékén, a 065 hrsz-ú ingatlan **védelmi erdőterületből kereskedelmi, szolgáltató területbe került, a tényleges területhasználatnak megfelelően.** A terület nagysága **0,1 hektár.**

6. Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület fejlesztés:

A belterülettől nyugatra a 028/6 hrsz-ú ingatlan déli részén gazdasági erdőterület kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területbe került átsorolásra. **A terület 0,2 hektár nagyságú.** A változtatást önkormányzati településfejlesztési szándék indokolja, mely elősegíti a kisvállalkozások letelepedését.

2.3. A változásokhoz szükséges beavatkozások

1. A tervezett új lakóterületek kialakítása, az új telekosztások történhetnek magánérőből is, de ennek kicsi a realitása. Ha a községben megélénkül a lakótelkek iránti igény, célszerű az önkormányzat részéről a kiszemelt és rendezési tervben fejlesztésre szánt területet felvásárolni és előközművesíteni, majd ezt követően értékesíteni.

2. Az 56. és 55. számú utak mellett tervezett új gazdasági területek megvalósítása a befektetői szándékok függvényében történhet. Az Önkormányzat a gazdasági szereplők letelepedését útépítéssel, illetve előközművesítéssel tudja elősegíteni, illetve ösztönözni.

3. A térségi kerékpárutak nyomvonala a belterületi szakaszon közterületen megvalósítható, magánterület igénybevételeivel nem jár. A térségi kerékpárút nyomvonala által érintett terület vonatkozásában külterületen történő kártalanítási igény fellépése esetén az Étv. 30. § előírásai szerint kell eljárni. Mivel a tervezett kerékpárút térségi szerepkörű, az Étv. 30. § (6) bekezdése értelmében a kártalanítási felelősség a Magyar Államot illetve Tolna megye Önkormányzatát terheli.

2.4. A változások ütemezése

A fejlesztések egyike sem előre meghatározható határidőhöz kötött.

Az Önkormányzat településfejlesztési döntéseit a gyakran változó lakossági és befektetői igények, továbbá az előre ki nem számítható, éppen aktuális pályázati lehetőségek nagymértékben befolyásolhatják.

2.2. A terv összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal

Településrendezési tervek esetében a területrendezési tervek egyes övezeti tervlapjait és térszerkezeti terveit környezeti célkitűzéseket megfogalmazó terveknek tekintendők. Alsónyék településrendezési eszközeinek így összhangban kell lenniük

- az Országos Területrendezési Tervvel (MTrT) (2018. évi CXXXIX. tv.), és
- Tolna Megyei Területrendezési Tervével (TMTTrT, (8/2020. (X.29.) ök. rendelet)

A felsorolt területrendezési tervekkel való összhang igazolását Alsónyék Településszerkezeti tervet elfogadó határozat-tervezet 5. sz. melléklete, a „Területrendezési tervekkel való összhang igazolása” melléklet részletesen tárgyalja. A környezeti értékelés során a releváns helyi, térségi és országos környezetpolitikai célokat megfogalmazó területfejlesztési dokumentumokkal, környezetvédelmi programokkal való egyezés ellenőrzése is szükséges. Alsónyék településrendezési eszközeit az alábbi dokumentumokban megfogalmazott célokkal vetettük össze:

- IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP) (2015-2020)
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (NFFS) (2013)
- Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS2) (2014-2025 kitekintéssel 2050-re)
- Nemzeti Vidékstratégia (NVS) (2012-2020)
- Kvassay Jenő Terv - Nemzeti Vízstratégia
- Nemzeti Erdőstratégia (2016-2030)
- Tolna Megye Környezetvédelmi Programja
- Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciója
- Tolna Megye Integrált Területi Programja (TIP) 2014-2020.
- Tolna Megyei Klímastratégia

3. A terv megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása

3.1. A terv céljainak összevetése a terv szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal, szabályokkal

3.1.1. Országos övezetek általi érintettség

A településrendezési eszközök felülvizsgálatánál a területi terveknek való megfelelés vizsgálatra került. Az Országos Területrendezési Terv az ország szerkezeti tervét, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában. Az országos övezetek közül Alsónyék község területének érintettsége a következő:

1-3. Ökológiai hálózat (magterületek, ökológiai folyosók, puffterületek) övezete

A Szekszárd-Bátai-főcsatorna mentén ökológiai folyosó.

4. Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete

Alsónyék területének túlnyomó része érintett a kiváló és jó szántók övezetével.

5. Jó termőhelyi adottságú szántók övezete

Alsónyék területének túlnyomó része érintett a kiváló és jó szántók övezetével.

6. Erdők övezete

A község területe kisebb foltokban érintett.

7. Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

A község területe kis foltokban érintett.

8. Tájképvédelmi terület övezete

A közigazgatási terület nyugati része érintett.

9. Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete:

A település területe érintett.

10. Vízminőség-védelmi terület övezete:

A község ny-i része és a belterület környéke érintett.

11. Nagyvízi meder övezete

Alsónyék területe nem érintett.

12. VTT-tározók övezete

Alsónyék nem érintett.

13. Honvédelmi és katonai célú terület övezete

Alsónyék nem érintett.

Megyei övezetek

14. Ásványi nyersanyagvagyron övezete

Alsónyék nem érintett.

15. Rendszeresen belvízjárta terület övezete

A település területét kisebb foltokban érinti.

16. Földtani veszélyforrás terület övezete

A település területe érintett.

17. Innovációs technológiai fejlesztés támogatott célterületének övezete

Alsónyék nem érintett.

18. Logisztikai fejlesztések támogatott célterületének övezete

Alsónyék nem érintett.

19. Turisztikai fejlesztések támogatott célterületének övezete

A település területe érintett.

3.1.2. Országos programokhoz való illeszkedés

A IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program céljaihoz való illeszkedés

A 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.) több alapelvet határoz meg, amelyeket a környezeti tervezés, környezethasználat során érvényesíteni kell minden szinten, így a településrendezési terv készítése során is. A Program átfogó célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához.

A NKP stratégiai céljaihoz való illeszkedés vizsgálata:

1. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása: Ezek közé tartozik a környezet-egészségügyi feltételek javítása, a magas színvonalú környezeti infrastruktúra, valamint a település, a lakóhely épített és természeti elemeinek megfelelő aránya, minősége és összhangja.

Alsónyék központjában, a Fő utca délnyugati oldalán található zöldfelület a település közösségi tere. A terület nagyobb rendezvények színtere pl. a Duna-menti Folklórfesztivál, Sárközi lakodalom. A parkosított terület központi részén szabadtéri színpad került kialakításra. A terület szélén játszótér található, ahol több hinta, kombinált mászóka csúszdával, köteles mászóka, rugós játékok és homokozó került elhelyezésre. A park része egy gyepes labdajáték pálya is.

A Fő utca és a Vasút utca kereszteződésében található a Mező utcai közkert. A tér nagy részén pihenő kert került kialakításra. A kertet nyírott sövény keretezi, sok örökzöld és néhány lombos fa is

van a területen. A kertben található díszmedence körül padokat helyeztek el. Itt található az 1848-as és a millenniumi emlékmű is.

A település utcáira nem jellemző a fásítás, csak néhány helyen található egy-egy facsoport, Ennek oka legtöbbször az utcában lévő légvezeték. Több helyen örökzöldeket alkalmaznak.

Sok utca keskeny és emiatt fák nem ültethetők, ilyen a Virág utca, Árpád utca, Kun utca.

Összességében a település zöldfelületi ellátottsága a külterületi adottságoknak, valamint a lakóterületek kertjeinek köszönhetően jónak mondható.

A tervezett módosítások nem okoznak a környezet-egészségügyi feltételekben jelentős változást. Figyelembe véve a kapcsolódó zöldterületi fejlesztési javaslatokat (örökzöldek helyett tájba illő nagy koronájú lombhullató fák, utcafásítási tervek), a tervezett módosítások kedvező hatásúak is lehetnek.

2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata:

Nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó természetvédelmi célú területek (Ramsari terület, NATURA 2000) nincsenek Alsónyék közigazgatási területén.

Az Országos Területrendezési Terv alapján ex lege védelemre jelölt értékek vannak Alsónyéken, melyek a következők:

- Váracska, 0303/6 hrsz-ú területen belül található, a körülötte lévő területnél 7-8 m-rel magasabb halom.
- Gubachegy, 0170, 0172/1, 0172/5, 0172/11-43 hrsz-ú területeken, az M6 autópályától nyugatra, Bátaszék határában található.

Az Országos Ökológiai hálózat részeként ökológiai folyosó található a Szekszárd-Bátai-főcsatorna mentén.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása alapján Alsónyéket érinti a tájképvédelmi terület térségi övezete, a Szőlőhegy (Nyéki-hegy) területével.

Alsónyéken természetközeli terület Alsónána határában, a Nyéki völgyben lévő nádas (0186/11 hrsz.).

A település napjainkban is jellemzően mezőgazdasági területekből áll. A nagytáblás mezőgazdasági területeken kevés fajta mezőgazdasági növényt termesztene, az állattartás gyakorlatilag megszűnt, így a földhasználat egysíkúnak mondható a szántóföldek tekintetében. Ennek ellenére mégis elmondható, hogy Alsónyék térségében olyan természeti értékek találhatók, melyek megőrzése fontos feladat, amit a településrendezési eszközök kialakítása során is szem előtt kell tartani.

3. Természeti erőforrásaink és értékeink megőrzése: A természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás kialakítása, a környezetszennyezés megelőzésére, a terhelhetőség / megújuló képesség figyelembevételére épülő fenntartható használat megvalósítása. Kiemelt figyelmet kell fordítani a társadalmi-gazdasági fejlődés és a környezetterhelés szétválására, azaz, hogy a lakosság növekvő jólléte csökkenő környezetterhelés mellett legyen biztosítható.

4. Az erőforrás-takarékosság és a –hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése: A fenntartható termelés forrástakarékos (beleértve az anyag-, a víz-, a terület-, a termőföld- és energiahasználatot,

az újrahasználatosság és a tartósság tervezését, az anyagciklusok körfolyamattá zárását); csökkenti a környezetre gyakorolt káros hatásokat (kibocsátások és hulladékok minimalizálása, a megújuló erőforrások fenntartható mértékű használata); növeli a termékek és szolgáltatások értékét a fogyasztók számára.

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (NFFS)

A 18/2013. (III. 28.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia valamennyi társadalmi, gazdasági és környezeti területre egy pozitív, fenntartható, társadalmasítható jövőképnek megfelelő eszközrendszert és reformkeretet vázol fel. A nemzet fenntarthatósági politikájának átfogó célja a folytonosan változó társadalmi-humán-gazdasági-termeszeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása. A fenntartható fejlődés keretstratégiája szerint a környezeti eltartóképességet mint a gazdálkodás korlátját kell érvényesíteni.

A NFFS stratégiai céljaihoz való illeszkedés vizsgálata:

1. A fajgazdagság fenntartása, a táj és a természeti értékek megőrzése: A célok teljesülését biztosítja a településrendezési terv.

2. A talaj termőképességének fenntartása: A rendezési terv készítése következtében a jó minőségű termő talajok termőképessége nem változik.

Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési információs rendszer (TEIR) szerint Alsónyék közigazgatási területének túlnyomó része (72 %) a mezőgazdasági térség övezetébe tartozik.

A településen döntő a mezőgazdasági termesztés. A szántóföldi termesztés nagy egybefüggő táblákon folyik, kevés a mezővédő erdősáv. A szántóterületeken elsősorban takarmánynövényeket termesztenek, fő termények a búza, kukorica, napraforgó, repce.

A település nyugati részén az 56-os számú főúttól nyugatra található szőlőhegyen gyümölcsösök és szőlőterületek találhatók. A szőlőterületek nagyobb része kis parcellás, kisebb része korszerű nagyüzemi ültetvény. A nagyüzemi ültetvényeket már teraszok létesítésével alakították ki, amelyek jelentősen csökkentik a talajeróziót. A Szőlőhegy területe a Szekszárdi szőlő- és borvidékhez tartozik.

Alsónyéken az erdők részaránya alacsony, területe 108,91 ha.

A község területén talaj- és talajvíz szennyező kockázatot jelent, hogy a település csatornázottsága nem megoldott, a keletkező szennyvizek elhelyezése jelenleg egyedileg történik. A településen tervezik a szennyvízcsatorna-hálózatot kiépíteni, a tervezett lakóterületek közművesítését is elősegítené. A tervek szerint Alsónyék és Pörboly összegyűjtött szennyvizeit a bátaszéki szennyvíztelepre fogják vezetni. Jelenleg az ingatlanokon gyűjtött szennyvizek szippantását a bátaszéki DPT Bt. végzi és szállítja el a bátaszéki tisztító telepre. Az így elszállított szennyvíz mennyiség - a vízfogyasztási adatok alapján - töredéke a ténylegesen keletkezett szennyvíz mennyiségének.

A községben keletkezett hulladékot az NKHV Zrt. alvállalkozója, az ALISCA TERRA Regionális Hulladékgazdálkodási Kft. szállítja a cikói hulladékátalmatlanító telepre. A településen a szelektív szemétyűjtés megoldott, bár az önkormányzat megítélése szerint ezzel még gondok vannak. A közelben Báticaséken és Szekszárdon működik hulladékudvar.

A község csapadékvíz-elvezetése nyílt árkos rendszerű, azonban több utcában az árkok is hiányoznak. A belterületen összegyűjtött csapadékvizek befogadója a belterületől nyugatra húzódó Lajvér-patak. A csapadékvíz-elvezetésnek nincsenek a település szerkezetét érintő elemei.

Állattartó telep Nyékipusztán található.

A legfőbb potenciális talajszennyezést a mezőgazdasági művelés vegyszerhasználata, valamint az illegálisan elszikkasztott szennyvizek jelentik.

A szántó területeken tervezett erdősítés és zöldterület kialakítás természetvédelmi és környezetvédelmi szempontból kedvezőbb állapotot hoz létre. A területeken a kibocsátások csökkenéséhez vezet. A környezetre gyakorolt hatás kedvező.

A mezőgazdaságilag művelt területeken törekedni kell a talajerózió megakadályozására (termőtalajok minőségének megóvásával, művelési mód és művelési irány megválasztásával). A dűlőutak és árkok mentén szorgalmazni kell további erdősávok telepítését. A további fásítások település- és tájesztétikai szempontból és nem elhanyagolhatóan turisztikai szempontból is pozitív szerepet töltenek be.

3. Az emberi egészséget és életminőséget veszélyeztető kibocsátásokat korlátok között kell tartani, azokat megfelelően szabályozni szükséges:

A településen nem tervezett olyan funkció, amely jelentős légszennyezést, zajterhelést okozna.

Alsónyék közelében, ill. területén áthaladó nagy forgalmú közlekedési vonalas létesítmények (M6 autópálya, 55 sz. országos főút; 56 sz. országos főút; Sárbogárd – Báticasék vasútvonal; Báticasék – Baja – Kiskunhalas vasútvonal) mindegyike elkerüli a lakott területeket). Ebből következően a településen élők egészségét a közlekedésből eredő kockázatok csekély mértékben érintik, elsődlegesen a községen átmenő kismértékű autóforgalomból, és a mezőgazdasági gépek használatából adódóan.

Az új lakóterületek kijelölését és fejlesztését – figyelembe véve a belterületi zöldterületek helyenkénti alacsony színvonalát – az érintett utcák fásításával kell kiegészíteni a telkek beépítésekor.

4. Ésszerű, beosztó gazdálkodás az ásványkincsekkel és az energiahordozókkal: A bányászati hatóság Alsónyék településrendezési tervéhez kiadott előzetes tájékoztatása szerint a község területén sem szilárdásvány bányatelek, sem árványi nyersanyagvagyron övezethez tartozó terület, sem szénhidrogén bányászati létesítmény nem található, ezért ilyen okból korlátozás elrendelése nem vált szükségessé.

A település közigazgatási területén nagynyomású szénhidrogén szállítóvezeték halad át Báticaséről Szekszárd felé.

Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS2) céljaihoz való illeszkedés

A NÉS a 2008-2025 időszakra határozza meg Magyarország középtávú klímapolitikáját.

Három fő cselekvési irányt határoz meg:

1. Az energiafelhasználás, ill. az éghajlatváltozásért felelős gázok kibocsátásának csökkentése, növekedésük megelőzése: Alsónyék teljes belterületén kiépült a vezetékes földgáz hálózat. A község a földgázt Bátaszék felől kapja. Gázellátás terén nincs a település szerkezetét érintő változás.

2. Az éghajlatváltozás hatásai elleni védekezés, a következményekhez való alkalmazkodás: Az éghajlatváltozás egyik legjelentősebb hatása a szélsőséges időjárási jelenségek gyakoriságának növekedése. A klímaváltozás kedvezőtlen hatásait csökkentő helyi alkalmazkodási stratégiák meghatározását (zöldterület fejlesztési program, helyi termék előállítás és fogyasztás elősegítése, házi komposztálás és csapadékvíz gyűjtés lehetőségének biztosítása, talajvédő fölművelési módszerek népszerűsítése) a településfejlesztési koncepcióval összhangban támogatja a terv.

3. Az éghajlatváltozás társadalmi tudatosítása, a klímatudatosság erősítése: A társadalmi tudatosság erősítése alapvetően nem településfejlesztési feladat. Ugyanakkor az éghajlatváltozáshoz való közösségi alkalmazkodásban települési szinten a tervezett és szervezett lakossági tájékoztatás elősegíti helyi szabályozásban megfogalmazott célok fenntartható megvalósítását.

Nemzeti Vidékstratégia (NVS) céljaihoz való illeszkedés

A Nemzeti Vidékstratégia (a továbbiakban NVS) az eddigi elkülönült, egymással gyakran szemben álló ágazati szemlélet helyett a szakterületek közötti kapcsolatrendszerre építve közös stratégiai kereteket kíván biztosítani. Az NVS átfogó célkitűzése a vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása. Az átfogó célkitűzés elérése érdekében az NVS az alábbi öt stratégiai célt tűzi ki:

1. Tájaink, természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése: Védett természeti értéket módosítás nem érint.

2. Sokszínű és életképes agrártermelés: A terv készítése során a termőföld mennyiségi és minőségi védelme érvényesült.

3. Élelmezési és élelmiszerbiztonság: A terv készítése során a termőföld mennyiségi és minőségi védelme érvényesült.

4. A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése: A helyi gazdaságfejlesztés számára a településrendezési eszközök tartalmaznak új gazdasági, kereskedelmi, szolgáltató területeket.

5. A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása: A településfejlesztési koncepció a településrendezési tervekkel összhangban tartalmaz a lakosság életkörülményeinek folyamatos javítására irányuló javaslatokat.

Alsónyéken biztosított az egészséges vízellátás. A település vezetékes földgázhálózattal rendelkezik. A településen megoldott a települési hulladék szervezett elszállítása.

Kiépített szennyvízhálózat nem található a településen. A jelenlegi állapot szerint a keletkező szennyvizet a tulajdonosok saját ingatlanukon gyűjtik és az elszállítás után a bátaszéki tisztító

telepen tisztítják meg. Az ingatlanokról a szippantott szennyvizet a bátaszéki DPT Bt. szállítja el. A Pörboly-Alsónyék szennyvízelvezetés vízjogi engedélyezési terve, a megvalósíthatósági tanulmány, továbbá pályázati anyag 2012-ben elkészültek, amelyet a Területi Vízgazdálkodási Tanács Szakmai Bizottsága is támogatott, de eddig fejlesztési támogatást a terv nem kapott.

379/2015. (XII.8.) Korm. rendelet alapján elkészített, a települések szennyvízelvezetéséről, a szennyvíztisztításáról, az egyedi zárt szennyvíztárolókról és az egyedi szennyvízkezelő berendezésekről Tájékoztató Jegyzék szerint:

- Alsónyék szennyvízelvezetési agglomeráció központi települése Bátaszék-Szennyvízelvezetési Agglomeráció.
- Településen van közintézményi (óvoda, iskola, idősok otthona, egyéb) vagy szállodai, illetve turisztikai létesítmények szennyvizeinek tisztítására szolgáló egyedi szennyvízkezelő berendezés.
- A településen nem üzemel jegyzői (vagy építésügyi, vízügyi) hatáskörbe tartozó, lakossági szennyvizek tisztítására, elhelyezésére szolgáló egyedi szennyvízkezelő berendezés, oldómedencés létesítmény, egyedi zárt szennyvíztároló.
- A 2019-es tájékoztató szerint szennyvízgyűjtő rendszer, egyedi szennyvízkezelő berendezések, oldómedencés létesítmények, egyedi zárt szennyvíztárolók elhelyezése, települési szennyvíztisztító telep, szennyvíziszap kezelés tekintetében a tárgyévben önkormányzati fejlesztés nem tervezett.

Az agglomerációs csatlakozási tervdokumentációt az Országos Vízügyi Főigazgatóság felterjesztése alapján a Belügyminisztérium jóváhagyta, ami alapján hosszú távon a megoldást a Pörbolyon és Alsónyéken összegyűjtött szennyvizek bátaszéki tisztítótelepre történő vezetése fogja jelenteni.

A település belterületi csapadékvíz elvezetése túlnyomórészt nyílt árokrendszerrel történik, néhány mellékutcában azonban nincs kiépítve semmilyen vízelvezető rendszer. Az árkok jobbára szikkasztóként működnek, potenciális befogadójuk az Alsónyék és Bátaszék között csatornázott mederben folyó Lajvér-patak.

Alsónyék település teljes közigazgatási területe a 04.01. Szekszárd-Bátai belvízvédelmi szakasz területén helyezkedik el.

2021. elején tárgyalta a Területi Vízgazdálkodási Tanács szakmai bizottsága a már korábban is benyújtott, Alsónyék község vízrendezés I. ütem című tervet.

A terv Alsónyéken a rendezvényteret és környékét érinti, amely egy belső mélyedés, egy ponton történő kifolyással. A terület és a földárkok esése minimális, gyakorlatilag vízszintes, melynek eredménye, hogy csapadékos, belvizes időszakban a medrekben folyamatosan van felszíni víz. A belterület vizeit elvezető Kányafoki csatorna folyamatossága nincs meg, feladatát nem tölti be. A kapcsolat a belterületi árkokkal egy szakaszon megszűnt a betöltés és a feliszapolódás miatt. A településen sok vályogház van, melyek belvizes időszakban átázhatnak, ez az állapot állékonyaságukat veszélyezteti. Ez az állapot egyértelműen rontja az érintett területen élők életminőségét.

Tekintettel arra, hogy a Szekszárd-Bátai főcsatorna belvizes időszakban - a folyamatos szivattyúzás ellenére is - hosszabb idő alatt vezeti le a belvizeket, meg kell vizsgálni a további tervezések során, hogy a tervezett létesítményekben a mértékadó belvízszint visszaszűkítésének milyen hatása van az érintett belterületekre, fejlesztési területekre.

Alsónyék Településfejlesztési Konceptiójának átfogó, elsődleges fejlesztési célja az életminőség javítása, a település népességmegtartó képességének fejlesztése, a természeti és kulturális erőforrásokhoz történő alkalmazkodás, a táji, települési hagyományokra építkezés, a természeti környezet értékeinek megőrzése.

A célok között szerepel a térség-specifikus erőforrásokra épülő, azokat gyarapító gazdasági növekedés és foglalkoztatás-bővítése. Ennek kulcs része a helyben történő foglalkozást nyújtó munkahelyek számának növelése, Szekszárd és Bátaszék város és a városkörnyék együttműködésének javítása. A térség foglalkoztatási potenciáljának bővítése, a térségi szinten meghatározó ágazatok (mezőgazdaság, ipar, idegenforgalom) fejlesztése.

Kvassay Jenő Terv - Nemzeti Vízstratégia céljaihoz való illeszkedés

A vízpolitikai stratégia megalkotásának fő célja a vízgazdálkodás fejlesztési irányainak illetve erre épülő céljainak meghatározása Magyarország vízügyi adottságaira és a vízgazdálkodás szakmai-szervezeti hátterére építve. A KJT alapelve, hogy csak a társadalom által ténylegesen igényelt, de a fenntarthatóság követelményeinek megfelelő vízügyi beavatkozásokat szabad megtenni az elkövetkező években.

1. A víztestek állapotromlásának megakadályozása, állapotuk javítása: A településen a szakszerűtlenül megépített, bizonytalan szigetelésű szennyvíz-szikkasztók, szennyvíztárolók megszüntetése. A külterületen (szőlőhegy, majorok) a még meglévő szakszerűtlen, szivárgó szennyvíztárolók, trágyatárolók feltérképezése, valamint az illegális hulladéklerakók megszüntetése szükséges.

3.1.3. A térségi programokkal való kapcsolatok

A felsorolt területrendezési tervekkel való összhang igazolását Alsónyék Településszerkezeti tervet elfogadó határozat-tervezet melléklete, a „Területrendezési tervvel való összhang igazolása” című 5. sz. melléklet részletesen tárgyalja.

Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Tolna megye területrendezési tervéről szóló 8/2020. (X. 29.) számú rendelete a község belterületét, és külterületi pusztáit, majorjait települési térségbe sorolta a terv. A külterület legnagyobb része – a jellemzően szántóföldi növénytermesztéssel érintett területek - mezőgazdasági térség, a közigazgatási területen kisebb foltokban erdőgazdasági térség került kijelölésre. A vízfolyások és állóvizek területe vízgazdálkodási térségbe tartozik.

A település közigazgatási területét érintő nyomvonalas elemek: az M6 autópálya, az 55 és 56 sz. országos főút, valamint az 5113, 5115 és 5604 sz. országos mellékút, a tervezett Decs-Pörboly országos mellékút, a Szank – Szekszárd – Bába földgázszállító vezeték, a tervezett Szekszárd-Bátaszék 132 kV-os távvezeték, valamint a tervezett Bonyhád – Várdomb – Bába és az Alsónyék – Pörboly közti térségi kerékpárút.

3.2. A jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése;

3.2.1. A terület azon környezeti jellemzőinek azonosítása, amelyeket a terv megvalósítása valószínűleg jelentősen befolyásol

Felszíni vizek védelme

A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. számú melléklete szerint Alsónyék nem tartozik az érzékeny felszíni vizek vízgyűjtő területét kijelölő települések közé. A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet célja a felszíni vizek minőségének megóvása, fenntartása és javítása, a vízi és vízközei, továbbá a felszíni víztől közvetlenül függő szárazföldi élőhelyek és élő szervezetek fennmaradásához szükséges feltételek biztosítása, a vízhasználatok biztonsága, az emberi egészség-, és a környezeti állapot megőrzése érdekében a szennyezések megelőzése és csökkentése. A Korm. rendelet, amely 2004. augusztus 5.-én lépett hatályba, 25.§-a kimondja, hogy szennyvízkibocsátással, közcsatornába vezetéssel kapcsolatos környezetvédelmi követelményeket a kibocsátó számára a külön jogszabály szerinti engedélyben, illetve azok hatálya alá nem tartozó külön jogszabály szerinti tevékenység esetén a felügyelőség által kiadott külön engedélyben kell meghatározni. A kibocsátási követelményeket:

- a) környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó kötelezett tevékenységek esetén környezetvédelmi engedélyben,
- b) a Kormány által külön rendeletben meghatározott egyes létesítmények tekintetében, egységes környezethasználati engedélyben,
- c) környezetvédelmi-felülvizsgálat elvégzése esetén a környezetvédelmi működési engedélyben kell meghatározni.

A kormányrendelettel összhangban az egyes befogadókba vezethető szennyező és mérgező anyagokra vonatkozó határértékeket 2004. december 30-tól a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet írja elő. E rendelet szerint a vizsgálati terület az egyéb védett felszíni vízminőségvédelmi területek (befogadók) körébe tartozik (Duna 1450-1497 fkm szelvények közötti szakasza és vízgyűjtő területe). A vizsgálati területen a felszíni vizek minőségének védelme és a felszíni vizeket érintő környezeti hatások értékelése szempontjából a 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet 2. számú melléklete szerinti 2. (Egyéb védett) kategória területi határértékei az irányadók közvetlen befogadóba történő bevezetés esetén. Míg az egyes technológiákra vonatkozó határértékeket ugyanezen rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza.

A településen engedélyezett szennyvízkibocsátás élővízbe nem történik. Ipari jellegű szennyvíz képződésével járó tevékenységet nem folytatnak. A felszíni vizek és a talaj terhelésének csökkentése, valamint a művi környezet állagának megóvása érdekében a csapadékcatornák és nyílt árkok építését, rekonstrukcióját a település teljes területére kell előírni. A KD VIZIG jelen tervhez kiadott előzetes tájékoztatása szerint a település közigazgatási területének keleti, legnagyobb részét érinti belvízjárta terület övezete. Tekintettel a településen belüli domborzati viszonyokra, továbbá a

belvízi veszélyeztetésre, mindenképpen szükséges egy átfogó vízrendezési terv készítése és az árkok, vízfolyások jó karba helyezése. A terv elkészítését és a kivitelezési munkákat a pályázati és gazdasági lehetőségek figyelembevételével szorgalmazni kell. Amennyiben a tervben foglaltak nem valósulnak meg a helyzet romlása várható.

A szántóföldi műveléssel hasznosított területeken főként felületi jellegű mezőgazdasági eredetű szennyezésekkel lehet számolni. A mezőgazdasági művelés alatt álló területekről nem pontszerű szennyezés keletkezhet az agrokémiai anyagok felhasználásából, de magukból a kultivációs módszerek alkalmazásából is. A szennyező hatást számos tényező befolyásolja. Ilyen a domborzat, időjárás, művelési gyakorlat. A víz által okozott és a vizet is érintő egyik fontos környezeti probléma az erózió. Eredménye a vízrendszerek feliszapolódása, valamint a kémiai komponensek transzportja (növényi tápanyagok, növényvédő szerek). A területi szennyező hatások következtében a felszíni vizeket érő terhelés nagyságáról adat nem áll rendelkezésre. A bemosódáshoz kapcsolódó területi szennyezések meghatározása igen problematikus, mivel ezek sztochasztikus hidrometeorológiai jelenséghez, a csapadékhoz kötődnek. A rövid idejű, nagy intenzitású csapadék a felszíni bemosódás következtében lökésszerű szennyezőanyag-terhelést eredményezhet.

Felszín alatti vizek védelme

A környezet vízvédelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, valamint a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény egyaránt meghatároz általános következményeket a vizek és a föld védelme érdekében.

A felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról szól a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, melynek célja: a felszín alatti vizek jó állapotának biztosításával és annak fenntartásával, szennyezésének fokozatos csökkentésével és megelőzésével, hasznosítható készleteinek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználattal, a földtani közeg kármentesítésével összefüggő feladatok, jogok és kötelezettségek megállapítása. A rendelet hatálya - a magánszemélyek háztartási igényeit meg nem haladó tevékenységek, és az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény hatálya alá tartozó anyagok és tevékenységek kivételével - kiterjed a felszín alatti vízre és a földtani közegre, és a szennyező anyagra; a felszín alatti vizek és a földtani közeg állapotát érintő tevékenységekre.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 2. számú melléklete tartalmazza a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek besorolásának feltételrendszerét, a besorolásokat pedig a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet tartalmazza, mely szerint Alsónyék község közigazgatási területe az érzékeny területek körébe sorolható, viszont nem tartozik a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területek közé.

A 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet, amely a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szól, meghatározza a felszín alatti vízbázisok esetében a belső, külső, valamint a hidrogeológiai védőidom és védőterületek meghatározásának, kijelölésének, kialakításának, és fenntartásának módját. A település közcélú ivóvízbázis védelmére lehatárolt vagy kijelölt hidrogeológiai védőzónával nem érintett.

A 219/2004. (VII.21.) kormányrendelet szerint alapvető célkitűzés, hogy legkésőbb a Kvt.-ben meghatározott időpontig el kell érni, hogy a felszín alatti víztestek állapota feleljen meg a jó állapot, azaz a jó mennyiségi és minőségi állapot követelményeinek. Ennek érdekében úgy kell eljárni, hogy a felszín alatti vizek, illetve víztestek esetében:

- azok állapota ne romoljon;
- a tevékenység következtében kialakult jelentős és tartósan kedvezőtlen irányú állapotváltozás megforduljon;
- a felszín alatti víztestek jó mennyiségi és minőségi állapotára vonatkozó követelmények a kockázatos helyzetű víztestek kivételével teljesüljenek;
- a kockázatos helyzetű víztestek állapota fokozatosan javuljon;
- a tartósan károsodott felszín alatti víz és a földtani közeg nyilvántartásba és ellenőrzés alá kerüljön, és állapota kármentesítéssel javuljon.

A vizek védelme érdekében nitrátérzékeny területek kerültek kijelölésre az alábbi szempontok szerint:

- geológiai okok (karsztos területek) - felszíni vizek minőségének biztosítása - nagy létszámú állattartó telepek, valamint a hozzájuk tartozó trágyatárolók területe. A nitrátérzékeny területek fizikai

blokkazonosítóit MEPA szin ten történő közzétételét a 43/2007. (VI. 1.) FVM rendelet melléklete tartalmazza. Alsónyék közigazgatási terü lte teljes egészében nitrátérzékeny terület. A vizek nitrát szennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében követendő helyes mezőgazdasági gyakorlat szabályait az 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet tartalmazza. A melléklet előírásai a településen kötelezően betartandók!

Külterületi területeken is, ha kiépül a csatorna-hálózat, a csatorna-hálózatra való rákötést szorgalmazni szükséges, vagy egyedi kisberendezések telepítése javasolt, a vízvédelmi (és talajvédelmi) szempontból. A szennyvizek szikkasztása átmenetileg sem engedélyezhető a közigazgatási területen.

Alsónyék község teljes belterületén biztosított a vezetékes vízzel való ellátás. A vízellátás az E.R.Ö.V. Egyesült Regionális Önkormányzati Víziközmű Zrt. Bátaszéki Üzemigazgatóság által üzemeltetett Bátaszék központú kistérségi vízellátó rendszerről történik, amely Bátaszék, Báta, Pörboly, Alsónyék települések ivóvízellátását biztosítja.

A 2014-ben, az ivóvízminőség javító program keretében megvalósult vízellátó rendszer kútjai és a vízkezelő technológia Bátaszéken van. Alsónyéken egy víztorony biztosítja a hálózati tartalék víz tárolását és a hálózati ellenyomást.

A települési ivóvízhálózat kiépítettsége csaknem 100 %-os, minden lakos számára elérhető az egészséges ivóvíz. A szolgáltatott ivóvíz minden paraméter szempontjából megfelelő minőségű.

Az ivóvíz biztosítása a településen hosszútávon megoldottnak tekinthető.

Földvédelem

A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti forrásaira és folyamataira. A védelemnek magába kell foglalnia a talaj termőképességének, víz- és levegőháztartásának védelmét is.

A község területén különösebb talajszennyező tevékenység nem folyik. A település belterületén a szennyvízcsatorna-hálózat még nem került kiépítésre. Nagyüzemi állattartás Nyéki pusztán működik. A földfelszín terhelése elsősorban a mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó szennyezésekből (bemosódások, kemikáliák), és a szennyvíz szikkasztásból, illegális hulladék elhelyezésből származik.

A külterület legnagyobb része – a jellemzően szántóföldi növénytermesztéssel érintett területek - mezőgazdasági térség, a közigazgatási területen kisebb foltokban erdőgazdasági térség került kijelölésre.

Alsónyékre kétféle fő talajtípus jellemző: a sárközi területen réti öntéstalaj, réti csernozjom, a dombsági részen agyagbemosódásos barna erdőtalaj, valamint utóbbinál foltokban csernozjom – barna erdőtalajok is előfordulnak. A csernozjom talajok a legnagyobb természetes termékenységű talajok közé tartoznak.

A talajvédelem érdekében a felszíni vízelvezetést korrekt rendszer kiépítésével meg kell oldani. A lehullott és káros szennyező anyagoktól mentes csapadék „helyben tartását” a zöldfelületeken, illetve burkolatlan gyepek árkokban történő szikkasztással meg kell oldani. A település területén a településrendezés eszközeivel is segíteni kell a talaj- és vízszennyezés veszélyével járó kemikáliák

(növényvédőszer, műtrágyák) használatának szabályozását, a közterületi és magán telkek gyom- és allergén növényektől mentesítésének kötelezettségét. Az ágazati jogszabályi előírások mellett, azokat kiegészítő előírások érvényesítésére helyi rendelet készítése javasolt.

A földtani közeg a természeti környezet és tájhasználat alapvető eleme, így kiemelt jelentőségű, hogy az antropogén hatásokkal szemben megfelelő védelmet biztosítsunk. Ezen célból környezetvédelmi vonatkozású engedély (egységes környezethasználati engedély, környezetvédelmi engedély, működési engedély) kizárólag a földtani közeg védelmének érvényesülése esetén adható. A földtani közeg elszennyeződésének megakadályozása érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a beruházások megfelelő műszaki védelemmel valósuljanak meg. A műszaki védelem kiépítését minden esetben ellenőriztetni kell megvalósítani, annak megfelelőségét igazolni kell, a hatályos jogszabályok, szabványok figyelembe vételével.

A talaj és a vizek minőségét befolyásoló külső tényezők a vízellátás, a szennyvízelhelyezés, trágyakezelés és a csapadékvíz-elvezetés. A földtani közeg és a felszín alatti vizek állapotát érintő tevékenységek kivitelezése csak az elérhető legjobb technika illetve a leghatékonyabb megoldás alkalmazásával, ellenőrzött körülmények között történhet meg. Fokozott odafigyelés szükséges a szennyező anyag földtani közegbe történő közvetlen bevezetése (ugyan úgy, mint a felszín alatti vizekbe történő közvetlen bevezetésekor is), esetében, ami szintén engedélyköteles tevékenység.

A talajra, termőföldre érdemi hatásuk nem lesz a tervezett módosításoknak. A javasolt, de területhasználatukban már beépítésre szánt területként hasznosított területek egyike sem érint, sem az OTRT, sem a megyei terv övezeti tervlapján lehatárolt kiváló termőhelyi adottságú szántóterületet.

Levegőtisztaság-védelem

Alsónyéken a levegőminőséget meghatározó szennyezőanyagok nagyobb felét a fűtés, míg kisebbik felét a közlekedés és az egyéb helyhez kötött források eredményezik. Mivel a község földgázzal ellátott, és a szilárd tüzelésű fűtés csak a háztartások kis hányadára jellemző, az ebből eredő légszennyezőanyag-kibocsátás elhanyagolható.

A településen a forgalomból eredő levegő-szennyező anyag kibocsátás is elhanyagolható, mivel az átmenő forgalom csekély.

A levegő számottevő porterhelésére lehet számítani a mezőgazdasági munkák idején, amikor a talajmunkák során, illetve a vegetációs időszakon kívül a fedetlen löszös talajokból finom por kerül a levegőbe. A külterületen szőlőterületekből fakadó időszakosan megnövekvő tehergépjármű miatt is jelentős lehet a por okozta légszennyezés. A mezőgazdaságból eredő légszennyezés – elsősorban a porszennyezés, illetve a finom szálló por, és az arra rátapadt kémiai anyagok – jelenthetnek a lakosság számára környezet-egészségügyi kockázatot.

Ugyanakkor a zöldterületek, védőerdősávok, valamint a szőlőültetvények és út menti fasorok némileg megakadályozzák porszennyeződés terjedését., csökkentik a fenti, lakosságot esetlegesen érintő kockázatokat.

A település kedvező adottsága a nagy kiterjedésű zöldterületek és a közeli Gemenci-erdő. A mezőgazdaságilag művelt területeken törekedni kell a talajerózió megakadályozására (termőtalajok minőségének megóvásával, művelési mód és művelési irány megválasztásával). A dűlőutak és árkok

mentén szorgalmazni kell további erdősávok telepítését. A további fásítások település- és tájesztétikai szempontból és nem elhanyagolhatóan turisztikai szempontból is pozitív szerepet töltenek be.

A belterületen a levegőminőség kedvező állapotának a fenntartása érdekében a jövőben csak olyan új tevékenységeket célszerű támogatni, melyek a lakókörnyezetet minimális mértékben terhelik.

A lakossági fűtés a vezetékes gáz illetve az egyedi fa- és vegyesüzemű kazánok között oszlik meg, nagyobb részben a gázfűtés jellemző. A fűtés következtében elsősorban kén-dioxid és szilárd anyagok levegőbe történő kikerülésével számolhatunk.

A hagyományos tüzelőberendezéssel végzett háztartási tüzelés jelentékeny légszennyező hatásának fő oka a nem tökéletes égés, mivel az egységnyi tüzelőanyag mennyisége a tökéletlen égés következtében lényegesen több szén-monoxid- és koromkibocsátást okoz, mint ha azt jól szabályozható, korszerű nagyüzemi kazánokkal végeznék.

A fatüzelés viszonylag alacsony hőmérsékletű égéssel történik, így nitrogén-oxid kibocsátást nem eredményez. Mivel a fa kenet nem tartalmaz, elmarad a kén-dioxid kibocsátás is. Ezzel szemben jelentős a szilárd nem toxikus légszennyezőanyag (pernye) kibocsátás.

A jó szabályozási lehetőség következtében a gáztüzelés viszonylag kismértékű szén-monoxid kibocsátást eredményez. Mivel a gáz kéntartalma jelentéktelen, gyakorlatilag kén-dioxid nem keletkezik. A magas égési hőmérséklet miatt nitrogén-oxid kibocsátással kell számolni, de szilárd szennyeződés gyakorlatilag nem keletkezik. Megállapítható, hogy a fatüzelés mellett a gáztüzelés okozza a legkisebb környezetszennyezést.

A település légszennyezettségi állapotáról mérési adatok nem állnak rendelkezésre. A kibocsátások vizsgálata alapján a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet alapján Alsónyék az „F” zónacsoportba sorolható, azaz azon területek közé tartozik, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

A hagyományos szén-, fa- esetleg olajtüzelésű fűtésből származó légszennyező anyagok - szén-monoxid, kén-dioxid, korom, pernye - mennyisége a jó levegő-minőséget lényegesen befolyásolhatja, ezért a fűtési időszakban a levegő minősége rosszabb lehet, mint azon kívül.

A faluban jellemzően kialakult az a gyakorlat, hogy a lehullott faleveleket, elszáradt kerti növényeket égetéssel semmisítik meg. A levegő tisztasági mutatóinak megőrzésében jelentős előrelépést jelentene a lakosság komposztálási szokásainak változása.

A település levegő minőségében jelentős szerepet betöltő közterületi zöldfelületeket más terület-felhasználás számára megszüntetni nem lehet. A jelentős környezeti zavaró hatással, így légszennyezéssel járó közúti közlekedéshez biztosított közúthálózatot a településszerkezeti tervnek megfelelően úgy kell fejleszteni, hogy a közúti forgalom a védendő lakóterületek környezetében a lehetséges legkisebb mértékű, csillapított jellegű legyen. Jelentős légszennyező anyag keletkezésével járó új gazdasági tevékenység számára gazdasági terület a község területén belül nem biztosítható.

A település levegőminőségi besorolása összességében kedvezőnek tekinthető. A levegő tisztaságának védelmét a 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szabályozza részletesen, melynek 3. §-a alapján a levegővédelmi követelményeket az országos és regionális környezetvédelmi, illetve

társadalmi, gazdasági programok, tervek, a területfejlesztési, terület- és településrendezési tervek, településfejlesztési koncepció kidolgozása során, valamint a helyi önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban, a gazdálkodó szervezetek terveiben és a műszaki tervezésben érvényesíteni kell.

A település belső úthálózatának fejlesztése is meghatározóan fontos a levegő védelme szempontjából. A nem megfelelő minőségű utak okozzák a közlekedési eredetű porszennyezés jelentős hányadát. Az utcák rendezése, a felszíni csapadékvíz elvezetés kialakításával, az utak közlekedési sávjának teljes szélességben történő burkolásával és fasorok telepítésével oldható meg. A zöldítési lehetőségek tervezése Alsónyéken még jelentős környezeti állapot javulást segíthetnek elő.

A tájrendezési javaslattal összhangban levegőminőség-védelmi szempontból is javasolt az utcák fásításával komolyabban foglalkozni. A fasorok nagymértékben javítják a mikroklimát, megszűrik az üledő port, ezáltal javítják a lakókörnyezet minőségét, így nagy jelentőségűek a település zöldfelületi rendszerében. Mindezek figyelembevételében szorgalmazni kell a fásítást a település utcáiban. A fák kiválasztásánál törekedni kell arra, hogy őshonos, nem allergizáló fafajokat telepítsenek, amelyhez érdemes figyelembe venni a Nemzeti Népegészségügyi Központ ajánlását.

Hulladékgazdálkodás, hulladékkezelés

A település teljes közigazgatási területén a települési hulladék összegyűjtését, elszállítását, ártalommentes elhelyezését, mint közszolgáltatást az NHKV alvállalkozója, az ALISCA TERRA Regionális Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (Szekszárd) végzi. A hulladékot a cikói hulladékártalmatlanító telepre szállítja. A településen a szelektív hulladékgyűjtés megoldott. Hulladékudvar Bátaszéken illetve Szekszárdon működik.

Az illegális hulladéklerakás a településszéleken, általában erdős környezetben fordul elő. Ennek feltételezhető oka, hogy az erdő a hulladékok leborítását részben eltakarja. A leborított hulladék újabb hulladéklerakásra ösztönzi a lelkiismeretlen embereket, ezért az egyre növekszik. A településképet romboló részek legfontosabb elemei, ezért felszámolásuk nem tűr halasztást.

A településen keletkezett hulladék összetétele rendkívül inhomogén, nagy szervesanyag tartalmú háztartási hulladék mellett tartalmazhat még vegyes kerti és veszélyes hulladékot (növényvédő szerek, göngyöleg, lejárt szavatosságú gyógyszer, használt elem stb.) is, ezért elhelyezését rendkívüli gondossággal kell megoldani. A szerves anyag tartalmú hulladékok mennyiségének csökkentésére a **házi komposztálás javasolt.**

Az ingatlanhasználó az ingatlanán keletkező vagy birtokába került települési hulladékot a környezet szennyezését megelőző, károsítását kizáró módon köteles gyűjteni. Háztartási hulladékot felhalmozni nem szabad, azt az ingatlanhasználók a szállítási napokon a Közzszolgáltatónak kötelesek átadni. A településen törekedni kell arra, hogy minden ingatlanhasználó rendelkezzen közzszolgáltató szerződéssel, megelőzve az illegális hulladéklerakásokat.

A termelő üzemeknél, a tervezett új vállalkozásoknál keletkező hulladékok telephelyen belüli gyűjtéséről, nyilvántartásáról, és elszállítatásáról a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. Rendelet előírásait betartva a telephelyek üzemeltetőjének kell gondoskodni.

A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos teendőket a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet szabályozza. A termelőknél keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékokat csak hatósági engedéllyel rendelkező szakcég szállíthatja el!

A gazdasági területeken keletkező kommunális, termelési és veszélyes hulladékok elszállíttatásáról a hulladék termelőjének kell gondoskodnia a mindenkor szabályozásnak megfelelően.

A településrendezési eszközök a hulladékgazdálkodásra nincsenek közvetlen hatással.

Zaj és rezgésvédelem

A tervezés során alapvető feladat a lakosság megfelelő környezeti komfortérzetének biztosítása érdekében a zajhelyzet vizsgálata. Az akusztikai vizsgálat során a beépített környezet zajhelyzetét értékeltük. Ennek során értékelésre került a zajt kibocsátó létesítmények és a közlekedés hatása települési környezetre.

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet szab keretet azokra a tevékenységekre és létesítményekre vonatkozóan, melyek környezeti zajt vagy rezgést okozhatnak. A település helyi zajvédelmi rendelettel nem rendelkezik.

Közlekedési zaj

Alsónyék településen nem csak a közúti közlekedésből eredő zajterheléssel szükséges számolni, mivel egyéb közlekedési létesítmény (vasútvonal) is érinti a települést. A közlekedési zajok legfőképpen a lakott területen átmenő utaktól származnak.

A közúti forgalom mértékét 2019. évi forgalomszámlálási adatok alapján határoztuk meg, melynek alapjául az Magyar Közút Nonprofit Zrt. által kiadott anyag szolgált. Az adatok alapján számítással meghatároztuk a közúti közlekedés által okozott környezeti zajterhelést az ÚT 2-1.302. számú útügyi műszaki előírás alapján.

Alsónyék közigazgatási területén viszonylag sok út halad át. A lakosságot érintő szempontból elsősorban az 5115. és 5513. számú összekötő utak fontosak, mert ezek közvetlenül a lakóházak mellett haladnak el. Az 55. és 56. számú főút viszonylag nagy távolságban kerüli meg a települést. Az M6 autópálya a lakott részekről távol, a közigazgatási terület nyugati részén halad át, hatásterülete egy külterületi ingatlant érint.

Részletesen a településen átmenő összekötő utak forgalmát szükséges elemezni. A forgalom változás tendenciáinak megismerése érdekében megvizsgáltuk, hogy az elmúlt 10 évben hogyan változott az utak terheltsége. A 10 évvel korábbi adatokhoz mérten, az 5513 összekötő úton kimagaslóan, nőtt a személygépjármű forgalom a településen, akárcsak a tehergépjármű forgalom.

Az 5115 - Alsónyék összekötő út 4983. számú számlálóállomáson 2010-ben és 2019-ben közölt adatok a következők voltak:

	Járműkategória		
	I.	II.	III.
	(jármű/nap)		
2010	805	349	220
2019	876	410	247

Egyes járműkategóriákhoz tartozó óraforgalom:

Nappal

Éjjel

$$Q_{1n}=0,91 \cdot \text{ÁNF}_{1/16} = 49,82$$

$$Q_{1n}=0,09 \cdot \text{ÁNF}_{1/8} = 9,855$$

$$Q_{2n}=0,91 \cdot \text{ÁNF}_{2/16} = 23,32$$

$$Q_{2n}=0,09 \cdot \text{ÁNF}_{2/8} = 4,6125$$

$$Q_{3n}=0,90 \cdot \text{ÁNF}_{3/16} = 12,375$$

$$Q_{3n}=0,1 \cdot \text{ÁNF}_{3/8} = 3,1$$

Az egyenértékű A-hangnyomásszint értéke (egyenletesen áramló forgalom esetén), $v_{\text{meg}}=50$ km/h

$$L_{\text{Aeq}} (d=7,5 \text{ m}) \text{ nappal} = 63,3 \text{ dB}$$

$$L_{\text{Aeq}} (d=7,5 \text{ m}) \text{ éjjel} = 56,8 \text{ dB}$$

Az 5513 - Bátaszék keleti összekötő út 1975. számú számlálóállomáson 2010-ben és 2019-ben közölt adatok a következők voltak:

	Járműkategória		
	I.	II.	III.
	(jármű/nap)		
2010	2286	457	754
2019	4449	885	931

Egyes járműkategóriákhoz tartozó óraforgalom:

Nappal

Éjjel

$$Q_{1n}=0,91 \cdot \text{ÁNF}_{1/16} = 253,04$$

$$Q_{1n}=0,09 \cdot \text{ÁNF}_{1/8} = 50,05$$

$$Q_{2n}=0,91 \cdot \text{ÁNF}_{2/16} = 50,33$$

$$Q_{2n}=0,09 \cdot \text{ÁNF}_{2/8} = 9,96$$

$$Q_{3n}=0,90 \cdot \text{ÁNF}_{3/16} = 52,37$$

$$Q_{3n}=0,1 \cdot \text{ÁNF}_{3/8} = 11,64$$

Az egyenértékű A-hangnyomásszint értéke (egyenletesen áramló forgalom esetén), $v_{\text{meg}}=50$ km/h

$$L_{\text{Aeq}} (d=7,5 \text{ m}) \text{ nappal} = 69,1 \text{ dB}$$

$$L_{\text{Aeq}} (d=7,5 \text{ m}) \text{ éjjel} = 62,3 \text{ dB}$$

A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékeit a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. melléklete tartalmazza. A vizsgált 5115. és 5513. számú út besorolása alapján a gyűjtőút, összekötőút és bekötőút vonatkozó határértékek a mérvadók.

Gyűjtőút, összekötőút, bekötőút, egyéb közút:

Területi funkció	Megengedett egyenértékű A-hangnyomásszint LAeq, dB	
	nappal 6-22h	éjjel 22-6h
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű)	60	50

Az elvégzett zajkibocsátás számítás eredményét a zajterhelési határértékkel összehasonlítva megállapíthatjuk, hogy a 5115. számú út középvonaltól 7,5 m távolságra a közlekedés okozta zajterhelés **mind nappal mind éjjel meghaladja**, míg az 5513 - Bátaszék keleti összekötő út középvonaltól 7,5 m távolságra a közlekedés okozta zajterhelés **mind nappal mind éjjel jelentősen meghaladja** a lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias telepszerű beépítéssel) funkciójú területekre vonatkozó **határértékeket**.

Az 5513 - Bátaszék keleti összekötő út kizárólag célforgalomkénti használatának ösztönzése, és a forgalom egy részének az 55. és 56. számú főút felé terelése a rendezési tervvel összhangban célja a településnek.

A település belterületének további részein csak a helyi közlekedés hatásai érvényesülnek, így a közlekedésből eredő zajterhelés részletesebb vizsgálatát a többi útra nem tartjuk indokoltnak.

Összefoglalva: a településen áthaladó összekötő utak forgalmi adatai alapján a település közlekedésből eredő zajterhelése jelentős. A jelentős környezeti zavaró hatással, így zaj- és rezgésterheléssel járó belterületi úthálózatot is úgy kell fejleszteni, hogy a forgalom a védendő területek környezetében a lehetséges legkisebb mértékű, csillapított jellegű legyen.

A településen áthalad a Kiskunhalas-Baja-Bátaszék vasúti fővonal, mely jelentősen hozzájárul a települést érintő zajterheléshez. A vasútvonal közvetlenül lakóterületek mellett is elhalad. Az Európai Parlament és Tanács a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 2002/49/EK irányelve (END) értelmében az uniós tagállamok kötelezettsége az aktuális helyzetet, a zajterhelési küszöbérték túllépés mértékét és a lakosság érintettségét bemutató stratégiai zajtérképeket elkészíteni. A stratégiai zajtérképek a fő közlekedési létesítmények körében a nagyforgalmú vasutakra (30 000 szerelvény/évnél nagyobb forgalmú vasútvonalak) készül. Alsónyék településen áthaladó vasútvonal ez alapján nem tartozik a nagyforgalmú vonalak közé. Külön vizsgálata nem indokolt. A településrendezési tervben a meglévő állapotok kerültek a vasútvonal mellett rögzítésre. A vasút mellett közvetlenül új lakóterület nem került kijelölésre.

Üzemi zaj

A zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló országos hatókörű jogszabály üzemi eredetű zajterhelésre vonatkozó határértékeit a zajforrást üzemeltetőnek be kell tartani. Az üzemi tevékenység zavaró mértékű – lakóterületi határértéket meghaladó - zajterhelésétől mentesíteni kell a védendő lakó- és intézményterületeket. A védőtávolságok mértéke – amennyiben azt nem külön jogszabály írja elő kötelező jelleggel - a zavaró környezeti hatások mérséklését eredményező környezetvédelmi célú technológiai változtatások esetén, környezeti hatáselemzést tartalmazó szakértői anyagokra alapozottan módosítható.

Az üzemi létesítményektől származó zajterhelés ellen a településszerkezeti terv úgy óvja a lakóterületeket, hogy közvetlen szomszédságukban nem jelöl ki új gazdasági területeket. A felülvizsgálat során történt módosítások zaj szempontú értékelése során azt vizsgáltuk, hogy az egyes területi átsorolások együtt járhatnak-e határérték módosulásokkal.

Az üzemi és szabadidős zajforrások zajterhelési határértékeit a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. Alsónyékra releváns határértékek a következők.

Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre (dB) nappal 06-22 óra	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre (dB) éjjel 22-06 óra
Lakóterület (falusias, kertvárosias), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
Vegyes terület	55	45
Gazdasági terület	60	50

A zajvédelmi szempontból releváns változások értékelése:

1. Falusias lakóterület fejlesztés:

A belterülettől nyugatra a 028/6 hrsz-ú ingatlan középső, délkeleti részén, valamint a 030/2 hrsz-ú ingatlan északi részén gazdasági erdőterület falusias lakóterületbe került átsorolásra. **A terület 1,36 hektár nagyságú, melyen 16 db ingatlan kerül kijelölésre.**

Az új lakóterületek Lke – kertvárosias lakóterület övezeti besorolásba kerültek, ami az esetlegesen létesülő új lakóingatlanoknak a legnagyobb védeltséget biztosítja.

2. Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület fejlesztés:

A belterület északi csücskében, a 303/23 hrsz-ú ingatlan Ény-i részében falusias lakóterületből kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület kerül kijelölésre, melynek nagysága **0,15 hektár. A területen vállalkozás működne, de még nem történt konkrét fejlesztés.**

A terület környezetében lakóövezet, védett épület nem található. Az átsorolás zajvédelmi szempontból változást nem jelent.

3. Egyéb ipari gazdasági terület fejlesztés:

A belterülettől keletre (09/3, 09/5 hrsz) egyéb ipari gazdasági terület került kijelölésre, mely a korábbi tervben is gazdasági területként szerepelt, zajvédelmi szempontból lakóövezetet, védett épületet nem érint.

4. Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület fejlesztés:

A vasúti megálló környékén, a 065 hrsz-ú ingatlan védelmi erdőterületből kereskedelmi, szolgáltató területbe került, a tényleges területhasználatnak megfelelően.

Az átsorolásnak zajvédelmi hatása nincs.

5. Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület fejlesztés:

A belterülettől nyugatra a 028/6 hrsz-ú ingatlan déli részén gazdasági erdőterület kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területbe került átsorolásra.

Az átsorolásnak zajvédelmi hatása nincs.

A településen új létesítmények telepítésénél fokozott figyelmet kell fordítani a zajvédelmi határértékek, előírások betartására. Használatbavétel, üzembe helyezése során műszeres mérésekkel kell ellenőrizni, illetve igazolni a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését. Törekedni kell arra, hogy a zaj- és rezgésártalmak minimalizálására már a telepítéskor történjenek intézkedések.

A terv szerint fejlesztések esetén törekedni kell arra, hogy a jelenlegi megfelelő állapot maradjon fenn.

Épített környezetre, településre gyakorolt hatások

A településrendezési tervhez Örökségvédelmi Hatástanulmány készült elsődlegesen a műemléki és régészeti értékek helyzetének bemutatására.

Alsónyék érintett a világörökségi várományos helyszínek körében: a 27/2015. (VI. 2.) Korm. rendelet Melléklet 1. „A római birodalom határai – A dunai limes magyarországi szakasza” 51. sorszám alatt.

A község egyetlen védett műemléke a református templom.

Műemléket érintő átalakítások, felújítások esetén a vonatkozó országos előírásokat kell betartani. A szakmai felügyeletet az illetékes örökségvédelmi hatóság biztosítja.

A település fentiekén túl kimagaslóan nagyszámú, 66 db (65 épület, és egy kereszt) helyi védelem alá helyezett építészeti értékkel is rendelkezik. Mindez fémjelzi a község igen gazdag építészeti örökségét. A helyi védelem alá tartozó épületekre vonatkozó előírások a helyi településképi rendeletben kerültek meghatározásra. A helyi védelem alatt álló építmények jegyzékét az Örökségvédelmi Hatástanulmány tartalmazza.

Az örökségi értékek (műemlékek, helyi védettségek) fenntarthatósága szempontjából fontos a megfelelő funkció megtalálása, az épületek folyamatos használatának biztosítása. A kihasználatlan épületeknek olyan funkciókat kell keresni, hogy a használat során az építészeti értékek lehetőség szerint ne sérüljenek.

Az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarésze szerint a régészeti értékek védelme és fenntarthatósága a rájuk vonatkozó elvek és jogszabályok alapján értelmezendő. A hivatalos adatszolgáltatás szerint Alsónyék közigazgatási területén 22 db régészeti lelőhely (ebből egy nyilvántartott, egy pedig egyedileg védett) található.

A község tervezett területigényes fejlesztései, beleértve a lakó-, közlekedési- és gazdasági területi fejlesztéseket is – az értékléltár elemeit nem érintik.

Az épített környezet konfliktusai, problémái:

A településen egybefüggő elhagyatott területek nincsenek, helyenként azonban találhatók leromlott állagú, üresen álló épületek.

A belterületen áthaladó utak – főként a burkolatlan utak - átmenő forgalmából származó por-, zaj-, rezgésterhelések az út menti épületekben élőkre, illetve az épületek állagára negatív hatással vannak.

A településrendezési terv módosításai az épített környezet védendő elemeire nincsenek hatással.

Régészeti örökség védelme

Az Örökségvédelmi hatástanulmány kiegészítése megtörtént az új beépítésre szánt területek régészeti terepbejárásával a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 84. § (4) bekezdés előírásai szerint.

Az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarésze szerint a község módosítással érintett területrészein nem került elő új régészeti lelőhely vagy lelet. Ugyanakkor a beépítettségéből, a használatukból következően csupán két ingatlanon (Hrsz.: 030/2, 028/6) volt lehetőség a mezőgazdasági művelési jellegűknél fogva érdemi régészeti terepbejárást végezni, a többi helyen inkább csak szemlére került sor.

Az elvégzett felszíni leletgyűjtési módszerrel a régészeti lelőhelyek megléte nem mutatható ki teljes bizonyossággal, ezért fontos hangsúlyozni - amint az örökségvédelmi hatástanulmány értékvédelmi terv című része részletesen is leírja -, hogy régészeti lelet, jelenség vagy emlék váratlan előkerülése esetén azt a jogszabályban meghatározott módon be kell jelenteni, a tevékenységet szüneteltetni, majd ezt követően az illetékes, feltárára jogosult intézmény elvégzi a mentő feltárást.

Egy-egy nagyobb területet érintő beruházás esetén – így esetleg útépítés, zöldmezős beruházás nyomvonalának, helyének végleges meghatározását megelőzően – célszerű külön örökségvédelmi hatástanulmány készítése.

Természet és tájvédelem

A közigazgatási területen levő táji-, természeti értékeket a tervhez készült „Tájrendezési javaslat” részletesen vizsgálja. Alsónyék településrendezési eszközeinek felülvizsgálatának tervezett területfelhasználás módosításai nem érintenek országos védettség alatt álló, sem Natura 2000 területet. Az egyes területekhez tartozóan a szakági anyag olyan javaslatokat fogalmaz meg, melyek összhangban vannak mind az országos, mind a területi környezetvédelmi stratégiákkal.

3.2.2. Az emberek egészségi állapotára, életminőségére, társadalmi, gazdasági helyzetére gyakorolt hatások

A településrendezési eszközök megvalósulása a lakosság egészségi állapotára, életminőségére közvetlen negatív hatást várhatóan nem okoz. A területhasználat változások, melyek a jelenlegi jogszabályok szerinti területfelhasználási egységbe való sorolást irányozzák elő, nem befolyásolják az emberek életminőségére vonatkozó körülményeket. A cél megvalósulása érdekében fontos az építési engedélyezés során a környezeti és zöldfelületi feltételek betartásának ellenőrzése.

A tervezett fejlesztéseknek lehet közvetlen, hosszabb távon érvényesülő pozitív gazdasági és társadalmi hatásai.

3.2.3. A környezeti állapot egyéb jellemzőinek értékelése (eltartóképesség, terhelhetőség)

A javasolt módosítások vizsgálata alapján jelentős mértékű, a környezeti állapotot veszélyeztető környezeti hatás bekövetkezése a terv távlatán túl sem várható, nem prognosztizálható. Így a

területfelhasználási egység módosítások és a közlekedési infrastruktúra fejlesztések további természet- és környezetvédelmi célú vizsgálatot csak a 314/2005. (XII.25.) Korm. r. hatálya alá tartozó tevékenységek illetve engedélyezések későbbi megjelenése esetében szükséges.

3.2.4. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása

A mezőgazdaságilag művelt területeken törekedni kell a talajerózió megakadályozására (termőtalajok minőségének megóvásával, művelési mód és művelési irány megválasztásával). A dűlőutak és árkok mentén szorgalmazni kell további erdősávok telepítését.

Alsónyék belterületén a szennyvízhálózat kiépítését követően új létesítmények, épületek csak úgy létesíthetők, hogy a szennyvíz csatornára rákötnék. A közcsatorna megvalósulásáig a szennyvizek zárt gyűjtése, vagy egyedi kisberendezések telepítése javasolt az újonnan kijelölt lakóterületeken.

A község csapadékvíz elvezetése többnyire nyílt árkos rendszerű. A belterületen a csapadékvíz elvezetés nem mindenhol megoldott, sokszor okoznak elöntést, belvíz kialakulását, egyéb környezeti problémát (pl. szennyvíz gyűjtők kimosódását, vályog házak felázását) a villámárvizek, illetve az ezt okozó egyszerre lehulló nagy mennyiségű csapadékok. A belterületi csapadékvíz elvezetést úgy kell megtervezni és működtetni, hogy a külterületről érkező vizeket is el tudja vezetni. A csapadékvíz-elvezető árkok kiépítéséről, a meglévők rendszeres karbantartásáról, tisztításáról gondoskodni szükséges. A szélsőséges csapadékos időszakok kezelése érdekében javasolt mind a belterületen, mind a külterületen a csapadékvizek lehetséges helyben tartása, gyűjtése.

A kommunális hulladék szervezett gyűjtése, és a szelektív hulladékgyűjtés is közszolgáltatás keretében megoldott. A zöldhulladék vonatkozásában szorgalmazni kell a házi komposztálást a szerves hulladék mennyiségének csökkentése érdekében.

A településen a hulladékkezelést a jogszabályoknak megfelelően folyamatosan biztosítani kell. Annak érdekében, hogy a kommunális hulladék közé ne kerüljön veszélyes hulladék, az önkormányzatnak tájékoztatnia kell a lakosságot a probléma nagyságáról és megoldási lehetőségeiről.

A gazdasági területeken keletkező kommunális, termelési és veszélyes hulladékok elszállíttatásáról a hulladék termelőjének kell gondoskodnia a mindenkor szabályozásnak megfelelően.

Alsónyék teljes belterületén nagyrészt kiépült a vezetékes földgáz-hálózat, de léteznek rövid ellátatlan utcaszakaszok is. A fűtést ezeken a területeken főként vegyes tüzeléssel oldják meg. A fűtési emisszió csökkentése érdekében a gázhálózatra való csatlakozásokat szorgalmazni kell. A vegyes tüzelésű kazánokban a hulladék égetését meg kell akadályozni.

A közlekedésből eredő lészennyezőanyag-kibocsátás a kismértékű átmenő forgalom miatt nem számottevő. A belterületi utak javítása, karbantartása, továbbá az út menti fásítás javasolt a felverődő por csökkentése érdekében.

A településen jelentős légszennyező ipari üzemek nincsenek. Új légszennyező pont- és diffúz forrásokat csak a környezetvédelmi hatóság engedélyével lehet létesíteni a határértékek betartása mellett. Bűzt okozó létesítmény telepítése esetén a védelmi övezet kialakítása szükséges a környezetvédelmi hatóság előírásai szerint az elérhető legjobb technika alkalmazása mellett.

A település lakóterületein a főút mentén a közlekedésből származó zaj éjszaka és nappal is meghaladja a vonatkozó határértékeket. Amennyiben a közlekedési zaj lakossági panaszt eredményez, úgy javasolt a jelenlegi állapot műszeres mérésekkel történő felmérése, és a kritikus helyeken zajcsökkentési intézkedések kialakítása, az út állapotának javítása.

Jelentős ipari jellegű zajkeltő létesítmények a településen nincsenek. Új létesítmények telepítésénél fokozott figyelmet kell fordítani a zajvédelmi határértékek, előírások betartására. Ezek használatba vétele, üzembe helyezése során mérésekkel kell ellenőriztetni, illetve igazolni a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését. Törekedni kell arra, hogy a zaj- és rezgésártalmak minimalizálására már a telepítéskor történjenek intézkedések.

A tervezett fejlesztések esetén törekedni kell arra, hogy a jelenlegi állapot ne romoljon.

3.3. A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása

3.3.1. Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik

A tervezett módosítások néhol mezőgazdasági területet érintenek. Ezen területeken a tervezett beruházások megvalósulása nem jár érdemi termőföld-terület csökkenéssel. Ezen kisebb termőterület-részekben a talaj, mint természeti erőforrás megújulását a létesítmények meglétének végezetéig korlátozzák. A beruházás előtt az érintett termőföldek végleges kivonása szükséges.

A tervbe vett egyéb módosítások természeti erőforrások közvetlen igénybevételét, vagy közvetlen környezetterhelést nem idéznek elő.

3.3.2. Olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak

A településrendezési terv intézkedéseinek megvalósulása esetén várható a helyi gazdasági tevékenységek kismértékű fellendülése, továbbá a lakóterület bővülése, ami célja is a tervnek.

A tervezett változtatások miatt a tevékenységekkel összefüggően növekedő közúti forgalomból származó zajterhelés és légszennyezőanyag kibocsátás érzékelhető emelkedése nem várható.

3.4. A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése

A szabályozási tervben foglalt előírások és az egyéb környezetvédelmi jogszabályi előírások betartásával az új területeken épülő épületek, létesítmények egyéb hatásai a jelenlegi területhasználatokra nem jelentenek veszélyt, a természeti környezetet károsan nem befolyásolják. A gazdasági tevékenységre alkalmas területek mértéke a jelenlegi igénynek megfelelő. A zavaró hatású tevékenységek végzését lakott területtől távol célszerű elhelyezni.

A javasolt további zöldítések település- és tájlesztettkai szempontból és nem elhanyagolhatóan turisztikai szempontból is pozitív szerepet töltenek be.

Egyéb környezeti konfliktusok, problémák a tervben foglaltak megvalósulása esetén nem keletkeznek.

4. A terv megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére, monitoringozására vonatkozó javaslatok

A korábbiakban ismertettük, hogy a terv megvalósítása nem jár jelentős környezetre káros hatásokkal, így ezekkel kapcsolatban sem szükségesek intézkedések.

Az épületek létesítése során a megfelelő **szennyvízgyűjtésre, a csapadékvíz elvezetésre és a hulladék kezelésére** fokozott figyelmet kell fordítani.

5. Közérthető összefoglaló

Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet 1.§. (3) a) pontja értelmében a település egészére készülő szabályozási terv és helyi építési szabályzat készítése esetén környezeti vizsgálat lefolytatása és környezeti értékelés készítendő. A környezeti vizsgálat eredményét összegző környezeti értékelés környezet védelméért felelős szervekkel egyeztetett tartalommal került kidolgozásra.

Alsónyék településrendezési eszközei készítésének célja egyrészt, hogy az elmúlt időszakok jogszabályi változásaival összhangba kerüljenek a község településrendezési eszközei, másrészt egyes településrészekre vonatkozóan módosult településfejlesztési elképzelések térbeli-fizikai kereteinek megteremtése. A terv a beépítés feltételeinek, építési követelményeknek, jogoknak és kötelezettségeknek a megállapítására hivatott.

Az értékelés részletesen vizsgálta az egyes tervi elemek környezeti elemek és rendszereik állapotára, valamint az emberre, mint végső hatásviselőre gyakorolt hatásait.

Összességében a tervben foglaltak jelentős környezeti hatással nem járnak. A környezeti értékelés nem állapított meg olyan tervi elemet, amely kifogásolható lenne. A környezeti vizsgálat az egyes esetekben intézkedésekre tesz javaslatot, amelyek nem a településrendezési terv során, hanem a létesítmények megvalósítása, illetve üzemeltetése során érvényesíthetők a környezetterhelések minimalizálása, a környezetszennyezések, káros környezeti hatások kiküszöbölése érdekében.

Összegzésként megállapítható, hogy a tervben foglalt tervi elemek, előírások és javaslatok a környezeti elemeket (levegő, föld, víz, élővilág, épített környezet) és rendszereiket (táj, település, ökológiai rendszer) erő, a tervezett fejlesztések negatív környezeti hatásainak lehetőség szerinti csökkentését, a táji, természeti értékek védelmét kívánják biztosítani.

Szekszárd, 2021. június 30.

KIVONAT

Alsónyék Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 2022. május 3.-i ülésének jegyzőkönyvéből

**Alsónyék Község Önkormányzat Képviselő-testületének
50/2022.(V. 3.) önkormányzati határozata**

**Alsónyék község Településszerkezeti tervéhez készült Környezeti
értékelés elfogadásáról**

Alsónyék Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.
11.) Korm. rendelet 10. § előírásai alapján az alábbi döntést hozza:

Alsónyék község Településszerkezeti tervéhez készült Környezeti értékelést
elfogadja.

1. melléklet: *Környezeti értékelés Alsónyék község Településrendezési
tervéhez*

Határidő: azonnal

Felelős: Molnár István János polgármester

Határozatról értesül: Deák-Varga Dénes tervező
Bátaszéki KÖH városüz. iroda
Bátaszéki KÖH pénzügyi iroda
Béres István főépítész
Irattár

Molnár István János sk.
polgármester



Kondriczné dr. Varga Erzsébet sk.
jegyző

A kivonat hitelül:
Alsónyék, 2022. 05. 04.

Molnár-Varga Zsuzsanna
Molnár-Varga Zsuzsanna
igazgatási ügyintéző

